

Ахова птушак Бацькаўшчыны

ІНФАРМАЦЫЙНЫ БЮЛЕТЭНЬ

www.ptushki.org

№ 4 (47) - 2011

Голос вертлявой камышевки прозвучал на правительственном уровне

Представитель Швейцарии подписывает Меморандум по сохранению вертлявой камышевки. Фото Н. Минченко

Не являясь ни африканским слоном, ни гориллой, ни редкой акулой, эта маленькая птичка – обитатель белорусских болот – вновь оказалась в фокусе международного внимания. 20-25 ноября в городе Берген (Норвегия) прошла 10-я Конференция Сторон Боннской конвенции. Вертлявой камышевке было посвящено отдельное параллельное мероприятие «Международные усилия по сохранению глобально угрожаемой вертлявой камышевки: достигнутые успехи и нерешенные проблемы», которое провели представители Минприроды и АПБ при поддержке BirdLife International.

Мероприятие прошло под председательством Оливье Бибэ, начальника международного отдела по вопросам биоразнообразия Министерства природы Швейцарии, что было как нельзя кстати: именно на этой конференции Швейцария присоединилась к Меморандуму по сохранению вертлявой

камышевки! Таким образом, на сегодняшний день Меморандум подписали 16 из 22 стран ареала.

Для Беларуси Меморандум по камышевке является особенным международным соглашением, так как именно у нас гнездится порядка 40% мировой популяции этого вида. Признавая ответственность за сохранение вертлявой камышевки, в 2003 году наша страна инициировала разработку и подписание Меморандума. Международный сотрудник, координирующий реализацию данного соглашения, также работает именно в Беларуси.

Основной акцент параллельного мероприятия был сделан на следующем:

- международные соглашения, посвященные вертлявой камышевке, и причины, по которым этому виду уделяется так много внимания;
- успехи сохранения вертлявой камышевки на местах гнездования;

• актуальные угрозы, пробелы в знаниях и список приоритетных проектов;

• необходимость сохранения вида на всем миграционном пути. Во время параллельного мероприятия Министерство природных ресурсов Сенегала подтвердило, что трансформации водно-болотных угодий в сельскохозяйственные поля является сегодня основной угрозой на местах зимовки вертлявой камышевки, однако заявило, что повлиять на этот процесс не может, так как земли, расположенные за пределами ООПТ, находятся в сфере влияния Министерства сельского хозяйства.

Представитель Украины отметил, что для более эффективного сохранения вертлявой камышевки соответствующие мероприятия необходимо включать в стратегию по сохранению биологического разнообразия, которая является комплексным документом, работающим на национальном уровне.

Официальная делегация Нидерландов выразила готовность рассмотреть возможность подписать Меморандум.

Представители Норвегии сообщили, что вид, хоть и в небольшом количестве, регулярно встречается в южной части страны на миграции.

На пленарном же заседании помимо прочих документов была принята резолюция, посвященная мигрирующим сухопутным птицам Африканско-Евразийского региона, которые в последнее время быстро снижают свою численность. Данный документ, касающийся в том числе и вертлявой камышевки, предусматривает разработку плана действий. Швейцария готова предоставить финансирование разработки плана действий, а организации-партнеры BirdLife в Африке – предоставить координатора. Резолюцию инициировала Гана, которая готова принять у себя семинар по разработке плана действий.

Более подробную информацию о Конференции Сторон можно получить на сайте Конвенции www.cms.int.

Владимир Малашевич,
специалист по сохранению вертлявой камышевки

Ірына Яжова: “Маё сяброўства ў АПБ – гэта мой унёсак у справу аховы прыроды Беларусі”

Ірына з падарункамі ад АПБ

У пачатку жніўня наша арганізацыя абвясціла пошук свайго 3000-га сябра. Для дасягнення гэтай лічбы не хапала крыху меней як 100 чалавек. Мы з цікавасцю браліся за кожную новую анкету, імкнучыся загадаць наперад, ці будзе гэта студэнт альбо сямейная пара, чалавек, які добра знаёмы з арганізацыяй, ці зусім для яе новы.

І ўжо ў сярэдзіне жніўня мы змаглі даведацца імя нашай пераможцы – ёй аказалася Яжова Ірына, бухгалтар кампаніі “Ю-Строй” з г. Мінска. Але выбраць трохтысячнага сябра аказалася нашмат прасцей, чым звязана з ім асабіста і паведаміць гэтую навіну. Ні на званкі, ні на электронныя лісты Ірына не

адказвала. Так адбывалася на працягу некалькіх тыдняў, і мы ўжо пачалі думаць пра выбар “новага” пераможцы, калі аднойчы ў сакратарыят патэлефанаваў яе муж. Як аказалася, Ірына адпачывала за мяжой, адкуль вярнулася толькі ў сярэдзіне кастрычніка. Яна была прыемна здзіўлена сваёй перамогай, бо, па яе словах, удзельнічаць у конкурсе спецыяльна не планавала і жнівень для далучэння да АПБ быў абраны выпадкова.

Праз два месяцы пасля выбару 3000-га сябра Ірына змагла атрымаць свае падарункі і распавесці, як яна стала сябрам АПБ:

“З дзяцінства люблю прыроду і з трапятаннем

стаўлюся да ўсяго жывога. Дзякуючы мужу я даведалася пра існаванне арганізацыі “Ахова птушак Бацькаўшчыны”. Ён сябра АПБ з 2008 года. За гэтыя гады я адкрыла для сябе шмат новага ў дачыненні да жыцця птушак, іх праблем.

Сёння чалавек бярэ ў прыроды, як правіла, больш, чым аддае. Асушваюцца балоты, высыкаюцца лясы, расхінаюцца цаліковыя землі, жывёлы і птушкі пазбаўляюцца сваіх спадвечных прытулкаў.

Таму я і вырашыла зрабіць свой, хай невялікі, але ўнёсак у справу аховы нашай прыроды і стаць сябрам АПБ. АПБ – гэта, у першую чаргу, прыродаахоўная

арганізацыя, і чым больш яна мае сябраў, тым большую вагу яе словы будуць мець ў нашым грамадстве.

У мяне расце сын, і мне бахацелася, каб ён мог назіраць за птушкамі і дзівіцца іх прыгажосці не толькі ў запарках ці па малюнках”.

Віншваем Ірыну і яе сям’ю і спадзяёмся, што яны не раз скарыстаюцца атрыманымі камплектамі для назірання за птушкамі.

Усе сябры, якія далучыліся да АПБ у жніўні, таксама атрымалі падарункі – вызначальнікі “Расліны і жывёлы Беларусі”.

Ціхно Кацярына,
супрацоўнік па развіцці арганізацыі

Новости проекта «Климат и биоразнообразии»

Чудо-техника придет на помощь вертлявой камышевке

Тест-драйв нового оборудования

В республиканском биологическом заказнике «Споровский» началась апробация уникальной для Беларуси техники для кошения низинных болот – ратрака. Машина была получена в рамках проекта АПБ «Климат и биоразнообразии».

– С помощью ратрака мы достигаем двух целей. Во-первых, сохраняем низинное болото Споровское и реализуем на нем природоохранные мероприятия. В результате устойчивого использования оно не теряет своих функций и служит местом обитания не только вертлявой камышевки, но и ряда других редких видов животных и растений, – объясняет специалист АПБ по сохранению вертлявой камышевки Владимир Малашевич. – А во-вторых, полученная биомасса пойдет на производство топливных брикетов. Сегодня

они могут рассматриваться как одна из альтернатив торфу, ведь в их основе лежит возобновляемое сырье.

Сейчас в заказнике «Споровский» достраивается цех по переработке биомассы, отремонтировано здание, устанавливается производственная линия. Доход от реализации топливных брикетов, согласно бизнес-плану, полностью покрывает расходы на проведение природоохранных мероприятий.

Проект кошения растительности в «Споровском» открывает широкие возможности перед другими белорусскими ООПТ, так как станет наглядным примером того, что природоохранные мероприятия способны не только обеспечивать устойчивое управление экосистемой, но и приносить деньги.

Елена Садовская, www.wildlife.by
Фото А. Чистодарского

Международный семинар партнеров BirdLife по восстановлению болот

Обмен опытом.

21–25 сентября в Беларуси состоялся международный семинар по восстановлению болот. В нем приняли участие представители организаций-партнеров BirdLife International из Дании, Латвии, Великобритании.

Первые дни были посвящены обсуждению научных, практических и экономических вопросов по восстановлению болот. Участники семинара с белорусской стороны представили полную картину повторного заболачивания деградированных торфяников в Беларуси, технологию расчета сокращений выбросов парниковых газов на основе анализа динамики растительных сообществ и возможности участия проектов по заболачиванию на добровольном углеродном рынке.

Представитель Дании выступил с презентацией о восстановлении болот в своей стране. Дания, как и Беларусь, в середине XX века потеряла большое количество естественных болот. Теперь нарушенные датские болота исследуются

с применением самых современных технологий: лазерного измерения высоты, компьютерного моделирования, с помощью которого затем разрабатываются планы строительства перемычек и заболачивания территорий.

Представитель Латвийского фонда охраны природы рассказал о ближайших планах своих коллег – о восстановлении лесных болот.

В третий день участники смогли увидеть своими глазами Бартениху – восстановленное болото, на котором проходят измерения парниковых газов в рамках проекта «Климат и биоразнообразии», а также естественное болото Рожнянское в Березинском биосферном заповеднике.

Четвертый день семинара начался с раннего подъема: участникам семинара предстояла поездка на Ельню и осмотр плотин, построенных волонтерами. По признанию гостей из Латвии и Дании, увидеть Ельню – самое большое верховое болото – было их давней мечтой.

Результаты семинара – это планирование будущих совместных проектов по восстановлению болот, обсуждение перспектив углеродного финансирования, организация семинаров по обмену опытом. Одним из возможных вариантов сотрудничества станет обмен волонтерами Латвии и Беларуси, которые смогут совместно строить плотины и обмениваться опытом восстановления болот.

Лидия Пшеницына, информационный помощник проекта. Фото автора

Резолюция Международной конференции: добыча торфа на особо охраняемых территориях Беларуси является недопустимой

Выступление заместителя Министра природных ресурсов и охраны окружающей среды А.Лиса.
Фото С. Сулай

11-13 октября 2011 г. в Минске состоялась Международная конференция по сохранению и устойчивому управлению водно-болотными угодьями Республики Беларусь в трансграничном контексте. Участие в мероприятии приняли представители десяти стран.

Выступая с приветственным словом, Анатолий Лис – заместитель Министра природных ресурсов и охраны окружающей среды РБ – подчеркнул, что особая важность Беларуси для мирового экологического сообщества заключается в том, что на ее территории сохранились в естественном состоянии крупнейшие в Европе водно-болотные угодья, которые важны для сохранения биологического разнообразия и природного наследия.

На конференции были подведены итоги и представлены результаты проекта АПБ «Климат и биоразнообразии». Как отметил директор АПБ Виктор Фенчук, в условиях меняющегося климата роль естественных болот и других водно-болотных угодий в формировании благоприятных условий для существования человека возрастает с каждым днем.

По результатам конференции была принята резолюция, в которой участники конференции выразили политическую волю продолжить совместную деятельность по устойчивому управлению водно-болотными угодьями и восстановлению нарушенных болот и выработанных торфяников. В резолюции была подчеркнута необходимость принятия мер по недопущению в перспективе промышленного освоения водно-болотных угодий на особо охраняемых природных территориях.

Выдержки из резолюции конференции: Участники конференции согласились:

1. продолжить совместные работы по сохранению (включая восстановление) и устойчивому использованию водно-болотных угодий, в том числе в трансграничном контексте;

2. использовать углеродные рынки для привлечения средств на восстановление и обеспечение долгосрочного устойчивого управления повторно заболаченными торфяниками;

3. поддержать создание и функционирование Центра по устойчивому управлению торфяниками, который продолжит работы по повторному заболачиванию деградированных торфяников, а также восстановлению водно-болотных экосистем и их устойчивому использованию;

4. распространять в других странах, особенно в странах умеренной климатической зоны, опыт Беларуси в сохранении и устойчивом использовании водно-болотных угодий, особенно в восстановлении торфяников;

5. содействовать расширению возможности использования биомассы с целью сохранения биоразнообразия и поддержания роли этих экосистем как стоков углерода;

6. принять меры по недопущению в перспективе промышленного освоения водно-болотных угодий на особо охраняемых природных территориях.

Полный текст резолюции, доклады и фотоотчет конференции представлены на сайте проекта «Климат и биоразнообразии»

www.restoringpeatlands.org

Партнеры проекта

Навіны праекта “Захавальнікі ТВП”

The Coca-Cola Foundation

Праект “Стварэнне сеткі захавальнікаў ключавых водна-балотных угоддзяў у Беларусі” фінансуецца фондам Coca cola Foundation

Якім будзе заўтрашні дзень “Выганашчанскіх разліваў”?

Да аднаўлення меліярацыі. Фота М. Верабя

Дзейнасць захавальнікаў дазваляе аператыўна рэагаваць на пагрозы для ТВП, узнімаць праблемы ў СМІ. Адным з такіх прыкладаў стала сітуацыя ў Выганашчанах.

Кожны, хто наведваўся ў вёску Выганашчы (Івацэвіцкі раён), не мог не заўважыць “птушыны рай”, што пачынаўся адразу за хатамі. Былыя сельгасугоддзі, якія прыйшлі ў заняпад на меліяраваных землях, ператварыліся ў водна-балотныя ўгоддзі, названыя мясцовымі жыхарамі “Выганашчанскімі разлівамі”.

Увесну і ўлетку на разлівах можна было ўбачыць вялікую калонію азёрных чаек і балотных крычак. У чэрвені гэтага года сярод белакрылых і чорных крычак былі заўважаны таксама і белашчокія – від, занесены ў Чырвоную кнігу. Мяркуюцца, што гнездавалася тут не менш дзясятка пар гэтых рэдкіх птушак. Белыя і шэрыя чаплі, качкі-чыркі, лебедзі-шыпуны і клікуны – за ўсімі гэтымі насельнікамі можна было назіраць з дарогі, з краю вёскі!

Увосень зараснікі сітніку і мячэўніка былі сховішчам для зграй у сотні крыжанак. На восеньскіх днях назіранняў за птушкамі 2010 г. супрацоўнікі заказніка “Выганашчанскае” назіралі адначасова трох арланаў-белахвостаў, якія палявалі на качак.

Яшчэ ў чэрвені гэтага года разлівы поўніліся птушкамі, але цяпер усё змянілася. Распачатая праца па аднаўленні меліярацыі знішчыла разлівы. Сваімі ўражаннямі ад убачанага напачатку верасня падзяліўся Аляксандр Мяснік, захавальнік Выганашчанскіх балот:

“Разлівы засталіся, нажалі, толькі на фотаздымках. Ранней гэта была досыць вялікая водная прастора, парослая трыснягам, мячэўнікам і сітнікам, дзе з ранняй вясны да восені збіралася

Пасля аднаўлення меліярацыі. Фота А. Мяснік

велізарнае мноства птушак. Сёння ад разліваў застаўся толькі бруд і месцамі высмаглая ўжо балотная расліннасць. Старыя каналы, якія амаль зараслі і ўжо не выконвалі сваю функцыю, расчысцілі і пашырылі так, што дзякуючы помпавай станцыі атрымалася хутка спушціць усю ваду. Вада засталася толькі ў каналах. Для птушак тут ужо нічога цікавага не засталася. Тут па-ранейшаму шмат рыбакоў, якія з поспехам вылоўваюць невялікіх карасікаў. Паводле аповядаў мясцовых жыхароў, у спусчальных каналах вылавлілі дзве тоны ўноўю.

Мне з птушак атрымалася ўбачыць толькі адну шэрую чаплю. На фоне ўсяго гэтага жаху цешыць вока толькі новы будынак будучага экалагічнага цэнтру і прыстань. Вось толькі пытанне: каму будзе цікава глядзець на ўсё гэта?”

Вельмі шкада, што сапраўднае візітоўка в. Выганашчы знішчана. Самі разлівы тэрытарыяльна не адносіліся да заказніка (ён пачынаецца адразу за імі), але для ўсіх наведвальнікаў менавіта разлівы былі яго “парадным уваходам”, з якога пачыналася знаёмства з дзіўнай прыродай заказніка “Выганашчанскае”.

Аляксандр Мяснік, захавальнік Выганашчанскіх балот, магістрант БРДУ Вольга Лукшыц, спецыяліст па прыродаахоўных пытаннях

Сярэдняя Прыпяць вачыма захавальніка

У струмені паўсядзённых спраў і клопату не заўсёды хапае часу наведаць усе цікавыя мясціны свайго краю. Палюбавацца імі і даследаваць. Часам не ведаем, што адбываецца побач. Добрай нагодай ліквідаваць гэтыя праблемы стала праца па праекту “Стварэнне сеткі захавальнікаў ТВП Сярэдняя Прыпяць”.

Ранней вясной гэтага года нашыя намаганні былі накіраваны на даследванні поймы Случы. Цікава было правесці тэрыторыю пугача, раней адзначаную арнітолагамі. Стамляючы пераход па залітай вясеннім разводдзем дубраве ўвянчаўся поспехам. Пашчасціла не толькі пачуць, але і ўбачыць гэтага сапраўднага велікана.

Яшчэ адна адметная птушка, якую можна сустрэць ў нашых краях – цецярук. Пры шматлікіх роспытах дасведчаных людзей і паляўнічых найбольш часта гучала слова “Грычын”. Адным красавіцкім ранкам мы апынуліся ў Грычыне. Сапраўднасць пераўзышла ўсе нашыя чаканні – былое балота поўнілася такаваннем цецерукоў. Мы змаглі падысці да аднаго такавішча і назіраць за шлюбнымі гульнямі птушак. Падчас гэтага выязду былі адзначаны таксама вялікі кулён і балотная сава.

Белая сініца – рэдкая птушка. Яе мы назіралі ў пойме Прыпяці, нават знайшлі гняздо. Птушка засяліла шчыліну паміж

бетоннымі плітамі шлюзу на меліярацыйнай дамбе. Гісторыя з гняздом птушкі мела сумны працяг. Сініцы пакінулі яго, патурбаваныя аматарымі рыбалкі. Таму было вырашана развесіць уздоўж дамбы гнездавыя скрыні.

Вяртлявую чаратоўку мы шукалі за вёскай Запросе. У мінулым годзе яна там была адзначаная ўпершыню. Вельмі хацелася падтвердзіць яе прысутнасць і сёлета. І нашыя чаканні спраўдзіліся.

Гэтыя і іншыя сустрэчы з птушкамі падтверджваюць унікальнасць прыроды нашай мясцовасці і важнасць работы, якая вядзецца па праекту.

Анатоль Нефідовіч, захавальнік ТВП Сярэдняя Прыпяць

Дзейнасць захавальнікаў ТВП “Балота Званец”

Прайшло ўжо два гады, як быў дадзены старт праекту “Стварэнне сеткі захавальнікаў вадка-балотных тэрыторый”. ТВП “Балота Званец” была абрана не выпадкова: тэрыторыя ўнікальная, цікавая. Тут шмат відаў, годных пільнай увагі. Ды і само па сабе балота чакае ўмяшання чалавека, чакае, каб яго захавалі.

За гэты час захавальнікі сумесна са спецыялістамі АПБ бралі ўдзел у развешванні штучных гнёзд для соў і пастульгі, а таксама ва ўсталёўцы гнездавых платформаў для драпежных птушак. Усе гэтыя мерапрыемствы праходзілі ці непасрэдна на тэрыторыі заказніка ці ля яго межаў. Скрыні і платформы рэгулярна правяраюцца, захавальнікі сочаць за іх станам.

Захавальнікі ТВП рэгулярна бываюць на балоце і звяртаюць увагу на ўсё, што адбываецца вакол, увесь час паведамляюць пра што-небудзь цікавае. Так, на працягу двух гадоў праводзіцца назіранне за гнездавым участкам пугача, а сёлета адным з захавальнікаў было знойдзена жылое гняздо арлана-белахвоста. Захавальнікі Званца вядуць сталы шматгадовы маніторынг участку вырошчвання рэдкіх раслін, у прыватнасці – венерынага чаравічка, улічваючы квітнеючыя расліны.

Ужо два гады пры непасрэдным удзеле захавальнікаў праводзіцца вясновыя і восеньскія ўлікі шэрых жураўлёў. Асабліва важным стаў улік жураўлёў увесну 2011-га года, калі пад “перапіс” патрапілі пары, якія гняздуюць на Званцы. Улік вёўся па шлюбных крыках пар на гнездавых участках. Гэта быў першы ўлік, калі атрымалася ахапіць практычна ўсё балота, а ўлічана было 10 пар. Такая колькасць яшчэ раз пацвердзіла высокі статус Званца як ТВП, у тым ліку і для гнездавання шэрага жураўля. Увесну 2011-га года таксама праводзіліся ўлікі двух відаў пагонічаў – звычайнага і малаго.

Не варта выпускаць з-пад увагі і дапамогу захавальнікаў Званца і на

Захавальнік ТВП Л. Калтунчык у пошуках жураўлёў. Фота аўтара

іншых тэрыторыях. Сёлета сумесна з захавальнікамі ТВП “Сярэдняя Прыпяць” быў праведзены маніторынг участку рэк Ясельда і Прыпяць. Таксама імі быў прыняты ўдзел у акцыі “Выратуем Ельню разам!”: захавальнікі з нізіннага балота плённа папрацавалі на верхавым балоце, для сябе адзначыўшы шмат новага і цікавага, яны мелі магчымасць параўнаць прыроду гэтых дзвюх такіх розных экасістэм.

Адным з дасягненняў стала ўручэнне двум захавальнікам пасведчанняў грамадскіх інспектараў па ахове прыроды.

У цэлым у працы за гэтыя два гады былі і цяжкасці: няпроста далучаць да дзейнасці не вельмі актыўнае насельніцтва, але цешыць, што ў нас ёсць і актыўныя захавальнікі, якія “не губляюцца”, увесь час кантактуюць з намі, бяруць удзел у розных акцыях і мерапрыемствах. Працы мае быць шмат, і, як мне здаецца, яе нават становіцца больш, чым на старце праекта.

Разам для птушак і людзей!
Алег Кальчанка, рэгіянальны каардынатар сеткі захавальнікаў ТВП “Балота Званец”

Навіны праекта “Захавальнікі ТВП”

Стань захавальнікам сваёй ТВП

У Беларусі па выніках 2011-га года налічваецца 49 тэрыторый, важных для птушак. Толькі ў 19-ці з іх 90 і больш працэнтаў тэрыторыі мае нацыянальны прыродаахоўны статус, у 14-ці гэты паказчык складае ад 10 да 90 %, а 16 – пакуль не маюць ахоўнага статусу! Захавальнікі асабліва важныя менавіта для дзвюх апошніх катэгорый ТВП, бо такія тэрыторыі найбольш уразлівыя. У нас ёсць прыклады, калі дупяліныя такі на невялікіх лугах проста зніклі пасля перазалужвання ці рэканструкцыі меліярацыйных сістэм. Вялікую дапамогу ў такіх сітуацыях аказалі б людзі, якія валодаюць інфармацыяй “на месцы”, здольныя кантраляваць стан аб’екта і своечасова паведамляць пра пагрозу. Але нават на ТВП, для аховы якіх арганізаваныя дзяржаўныя прыродаахоўныя ўстановы (ДПУ), “лішнія вочы і рукі” ніколі не зашкодзяць. Штат ДПУ звычайна невялікі, абсталяванне ў іх не самае перадавое, і кантраляваць тэрыторыю кругласутачна – праблематычна.

Хто такі захавальнік ТВП? Паняццю захавальнік цяжка даць адназначнае вызначэнне. Што гэта – пасада, місія, абавязак, хобі? Можна сказаць, што гэта стан душы, калі чалавек адчувае сваю значнасць і адказнасць у справе захавання той ці іншай тэрыторыі. Захавальнікам можа стаць любы чалавек, не абавязкова гэта жыхар ТВП.

Грыбнік ці рыбак з іншай мясцовасці абыдуць і заўважаць значна больш, калі бываюць на месцы перыядычна.

Ёсць яшчэ адна катэгорыя захавальнікаў, назваць якіх так будзе не зусім дакладна, бо ўдзельнічаць у захаванні тэрыторый – іх прафесійны абавязак. Мы толькі радыя, што з намі актыўна супрацоўнічаюць прадстаўнікі гэтай групы: працаўнікі лясной гаспадаркі, егеры, супрацоўнікі ДПУ. Такіх людзей правільней называць Прафесіяналамі, прычым з вялікай літары, бо ахова прыроды для іх – не толькі службовы абавязак, але і жыццёвае захапленне, пакліканне.

Радуе, што атрымліваецца знаходзіць неабыхавых людзей, якія не толькі цікавяцца, але і адчуваюць адказнасць за захаванне важных для іх месцаў. Не заўсёды гэта тэрыторыя са статусам ТВП. Як жа быць у такім разе? Любая ўвага да захавання прыроды з боку грамадства вельмі важная. Не істотна, што тэрыторыя не мае статусу ТВП. Магчыма, яна заслугоўвае гэтага статусу, і роля захавальніка, здольнага прыцягнуць да яе ўвагу, важная ўдвая. У апошнія гады ў Беларусі актыўна рэалізуецца схема міжнароднай лясной сертыфікацыі FSC, у якой немалая роля адведзена таксама і ўдзелу грамадскасці.

Адна з асноўных мэт руху захавальнікаў – згуртаваць людзей, наладзіць сувязь паміж імі і дапамагчы ім разам працаваць для захаван-

Карта-схема ТВП. Чорным вылучаны ТВП, якія маюць прыродаахоўны статус толькі часткова, тут захавальнікі патрэбныя ў першую чаргу.

ня ўнікальных прыродных тэрыторый. АПБ пры гэтым выступае як каардынацыйны цэнтр.

Вы можаце знайсці “вашу” ТВП на карце і стаць яе захавальнікам.

Для атрымання больш падрабяз-

най інфармацыі звяртайцеся ў сакратарыят АПБ па тэл. 017-263-06-13, 029-223-06-13, 029-101-68-87 (кантактная асоба – спецыяліст Вольга Лукшыц). Мы радыя ўсім актыўным аматарам прыроды.

Жураўліная восень

Каманда з супрацоўнікаў АПБ, арнітолагаў і захавальнікаў ТВП “Балота Ельня” правяла адзін з апошніх вераснёвых вечароў на вышках каля балота Ельня. Усяго ў гэты дзень на пяці наяўных вышках можна было бачыць 28 чалавек з трубамі і бінокліямі. Яны сабраліся за тры гадзіны да заходу, каб правесці ўлік шэрых жураўлёў, якія злітаюцца на начлег на балота.

Жураўлі ляцяць на Ельню. Фота В. Кавалёнка

Прыняў удзел ва ўліку і бельгійскі эксперт па водна-балотных угоддзях Эххарт Куійкен, які не хаваў свайго задавальнення і захаплення. Падлік тысяч жураўлёў на адным з Рамсарскіх угоддзёў Беларусі падчас кароткачасовага візіту – чаго б яшчэ магла жадаць душа арнітолага, спецыяліста па водна-балотных птушках?! Больш за 40 гадоў прафесар вывучае водна-балотныя ўгоддзі, жураўлёў і гусакоў. У якасці дэлегата ад Каралеўства Бельгіі ён прысутнічаў на першай канферэнцыі ў іранскім г. Рамсар, дзе была створана Канвенцыя ААН аб водна-балотных ўгоддзях. Сёлета на юбілейнай канферэнцыі ў Іране ён выступаў адразу пасля прэзідэнта краіны і нават паціснуў яму руку.

Такая ўвага да жураўлёў не была выпадковай: адзін з найбольш важных крытэрыяў, якія вызначаюць статус ТВП для Ельні – менавіта высокая колькасць жураўлёў, што спыняюцца тут падчас міграцыі. Арганізаваўшы адначасовы ўлік з вышак, удзельнікі змаглі праглядзець практычна ўсе балоты і вецці ўлік жураўлёў у сваім сектары. Некаторыя вышкі размяшчаюцца практычна на краю балота, з іх можна было назіраць не толькі жураўлёў, якія ляцяць з палёў, але і бачыць, дзе яны садзяцца.

Улікам папярэднічаў маніторынг колькасці жураўлёў захавальнікамі, якія паведамлялі пра з’яўленне птушак у сакратарыят АПБ. Інфармацыя пра бягучы стан міграцыі жураўлёў дазволіла правесці адначасовы ўлік у перыяд максімальнай колькасці.

У выніку ўлікаў колькасць жураўлёў складала 4000, таксама была ўлічана 1000

белалобых гусакоў. Варта адзначыць, што адначасовы ўлік з усіх вышак быў праведзены ўпершыню.

На досвітку птушкі разлітаюцца на палі, дзе была прыбрана кукуруза. Палова жураўлёў, якія начуюць на балотце, раніцай накіравалася на палі каля г. Верхнядзвінска, хоць для гэтага прыйшлося пераадолець 18 кіламетраў у адзін бок.

Улік адбыўся ў межах праекта “Выратуем Ельню разам!”, падтрыманым ІП “Кока-Кола Беўрыджыз Беларусь”. Высокая колькасць птушак, што мігруюць, як нельга лепш пацвярджае поспех мерапрыемстваў па аднаўленні гідралагічнага рэжыму заказніка “Ельня”.

Выказваем шчырую падзяку ўдзельнікам улікаў, без дапамогі якіх правесці яго не ўяўлялася б магчымым. Удзельнікі ўлікаў 2011-га года: Лукшыц В., Чаркас М., Левы С., Кавалёнак В., Вінчэўскі А., Шокель А., Пракофьева Л., Маляўка А., Закрэўскі Д., Вішнеўская В., Якаўлеў Ю., Маскалёў В., Вашкін М., Антанёнак Р., Каскевіч І., Шаховіч П., Мацура У., Варонька Т., Барок І., Ліпскі Е., Бакур Ю., Фёдарова М., Фёдараў А., Скарбоўская С., Скарбоўскі А., Мацулевіч С., Куійкен Э. і К.

Асабліва ўдзячнасць захавальнікам ТВП “Балота Ельня” – Яўгену Ліпскаму і Андрэю Шокелю, а таксама дырэктару ГПУ “Ельня” Івану Барку, якія змаглі задзейнічаць аўтатранспарт для правядзення ўлікаў.

Вольга Лукшыц і Сямён Левы, спецыялісты па прыродаахоўных пытаннях
Аляксандр Вінчэўскі, старшыня АПБ

Навіны аддзяленняў

Запрашаем на навуковую заалагічную канферэнцыю ў Гродна

Шаноўныя сябры і калегі!

Запрашаем Вас прыняць удзел у рэспубліканскай навукова-практычнай канферэнцыі "Заалагічныя чытанні-2012", якая будзе прысвечана 250-годдзю прафесара С. Б. Юндзіла (1761-1847) і адбудзецца ў пятніцу-нядзелю 2-4 сакавіка 2012 г. у Гродне.

Канферэнцыю арганізуюць: факультэт біялогіі і экалогіі Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Я. Купалы, ГА "Ахова птушак Бацькаўшчыны" і ГНВА "НПЦ НАН Беларусі па біярэсурсам".

Навуковыя накірункі канферэнцыі: "Сучасныя аспекты фаўністычных даследаванняў, маніторынгу і кадастра жывёльнага свету";

"Актуальныя праблемы аўтэкалогіі жывёл ва ўмовах росту антрапагеннага ўплыву і глабальных змен навакольнага асяроддзя";

"Захаванне біяразнастайнасці, рацыянальнае выкарыстанне і ахова рэсурсаў жывёльнага свету";

"Удасканаленне навукова-метадычных падыходаў да ацэнкі папуляцый і якасці месцапражывання жывёл";

"Інавацыі і дасягненні ў выкладанні заалагічных дысцыплін у сярэдняй і вышэйшай школе".

Афіцыйныя мовы: беларуская, руская, англійская і польская.

Матэрыялы прымаюцца да 16.01.2012 г.

Больш даведацца пра Праграмы і Арганізацыйны камітэт канферэнцыі, формы ўдзелу, патрабаванні да матэрыялаў (у тым ліку – прыклад іх афармлення), фінансавыя ўмовы ўдзелу, запоўніць заяўку, а таксама атрымаць звесткі пра праф. С. Б. Юндзіла можна тут: www.birdwatch.by/ZooconfHrodna

У суботу 3 сакавіка на канферэнцыі адбудзецца Дзень маладога даследчыка, на якім плануецца прэзентацыя (да 10 хвілін) навуковых прац старшакласнікаў і студэнтаў 1-2 курсаў у дзвюх секцыях: "Батаніка" і "Заалогія", а пасля абеду будзе інтэрактыўны разбор прадстаўленых даследаванняў іх навуковымі кіраўнікамі.

Дзьмітры Вінчэўскі, старшыня Гродзенскага абласнога аддзялення АПБ

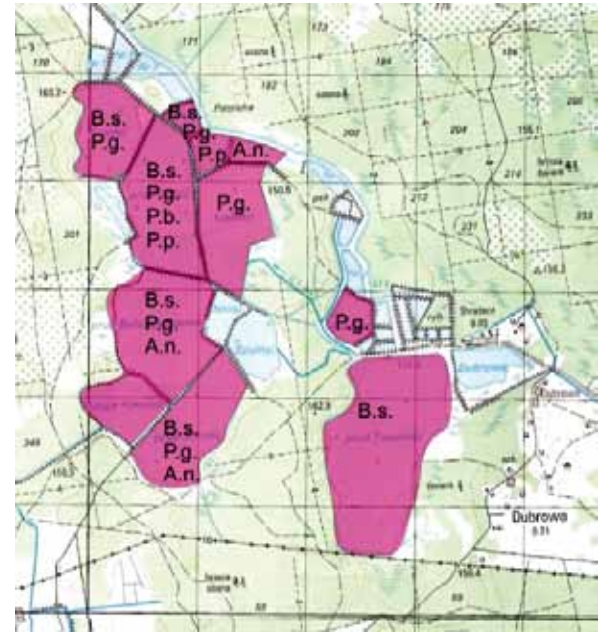
Ахоўваць птушак на рыбгасах магчыма!

Адным з прыярытэтных тыпаў экасістэм у нашай краіне з'яўляюцца сажалкі рыбгасаў. Большасць з іх сканцэнтравана на поўдні нашай краіны. Амаль усе яны былі пабудаваныя падчас буйнамаштабнай меліярацыі Палесся. Большасць рыбгасаў уяўляе сабой комплекс сажалак рознай велічыні ў значнай ступені парослых надводнай расліннасцю. Большасць з іх размешчана паблізу вялікіх лясных масіваў ці нават непасрэдна сярод лесу, паблізу балот, вялікіх рэк ці буйных меліярацыйных сістэм. У сувязі з гэтым рыбгасы і іх бліжэйшыя ваколіцы з'яўляюцца важнымі месцамі гнездавання вялікай колькасці птушак. На рыбгасах Палесся гняздуе больш за 20 ахоўваемых у Беларусі і ў Еўропе відаў птушак. Гэта ў першую чаргу шэрашчокая коўра, белавокі нырок, савук-луток, арлан-белахвост, вялікая белая чапля, вусатая сініца і інш.

Сябрамі Заходне-Палескага рэгіянальнага і Брэсцкага абласнога аддзяленняў пачынаючы з 2002 г. штогод праводзяцца ўлікі водна-балотнай арнітафаўны ў гнездавы сезон і падчас міграцыі на рыбгасах Палесся. У выніку даследаванняў было вызначана шмат месцаў гнездавання ахоўваемых птушак. Значная частка дадзеных была актуалізавана ў 2010 г. Сяргеем Абрамчуком у выніку выканання мініпраекта "Выяўленне месцаў гнездавання рэдкіх і ахоўваемых відаў птушак на рыбгасах Беларускага Палесся з мэтай перадачы іх пад ахову". Апрацаваныя вынікі даследаванняў 2010 г. у выглядзе пашпартаў месцаў гнездавання ахоўваемых птушак былі перададзены ў сакратарыят АПБ. Дадзеныя па рыбгасу "Страдзеч", аднаму з найстарэйшых рыбгасаў Беларусі, перададзены непасрэдна ў Брэсцкую гаррайінспекцыю. Таксама былі апрацаваны патрабаванні і рэкамендацыі па ахове птушак на рыбгасах. І вось нарэшце Рашэннем Брэсцкага раённага Савету Дэпутатаў № 66 ад 30.06.2011 г. усе месцы гнездавання ахоўваемых птушак на рыбгасе "Страдзеч" (больш за 80 % паверхні рыбгаса) былі перададзены пад ахову карыстальнікам.

Вельмі важна было апрацаваць спецыяльныя патрабаванні, якія, з аднаго боку, забяспечылі б ахову відаў, а з другога – не перашкаджалі гаспадарчай дзейнасці, бо рыбгасы адначасова з'яўляюцца гаспадарчымі прадпрыемствамі.

Гэтыя патрабаванні ўключаюць абмежаванні на спуск/напаўненне сажалак, выкарыстанне хімічных

Карта р/г «Страдзеч» з перададзенымі пад ахову сажалкамі. Лацінскія літары – гэта першыя літары назваў відаў, якія ахоўваюцца на гэтых сажалках.
P.g. – Шэрашчокая коўра (серошчокая поганка)
B.s. – Чапля-бугай (большая выпь)
A.p. – Белавокі нырок (белоглазый нырок)
P.p. – Малы пагоніч (малый погоныш)
P.b. – Вусатая сініца (усатая синица)

сродкаў для вынішчэння расліннасці, а таксама забарону рэканструкцыі сажалак у гнездавы перыяд; і поўную забарону веснавога палявання на водна-балотных птушак. Акрамя таго, абмежаванні па знішчэнні надводнай расліннасці на берагах і непасрэдна на сажалках (калі яе плошча складае менш за 30 % ад паверхні сажалкі) забяспечваюць месцы гнездавання птушак па-за гнездавым сезонам.

Наступным этапам дзейнасці па ахове відаў на рыбгасе "Страдзеч" будзе арганізацыя штогадовага маніторынгу стану папуляцый і выкананняў патрабаванняў па ахове відаў землекарыстальнікамі.

Гэта першая ў нашай краіне практыка актыўнай аховы і кіравання папуляцыямі ахоўваемых відаў на рыбгасах. Спадзяёмся, гэты досвет у хуткім часе будзе распаўсюджаны і на іншыя рыбгасы нашай краіны.

Андрэй Абрамчук, старшыня Брэсцкага абласнога аддзялення АПБ

Новые публикации АПБ

Анонс!
Вышла в свет книга
«Углеродные кредиты и заболачивание деградированных торфяников
Климат-Биоразнообразие-Землепользование
Теория и практика – уроки реализации пилотного проекта в Беларуси»

Презентация английского и русского изданий книги состоялась в рамках Международной конференции по сохранению и устойчивому управлению водно-болотными угодьями в трансграничном контексте.

В предисловии к книге Ахим Штайнер – заместитель Генерального секретаря ООН, Исполнительный директор ЮНЕП – подчеркивает, что Беларусь, как маленькая страна с большой площадью торфяников, занимает в Европе особое место: она принадлежит к топ-10 мира по отношению к выбросам CO₂ с торфяников и к топ-3 по отношению к доле выбросов с торфяников на единицу земельной площади. Поэтому особое значение имеет то, что Беларусь изучает возможности смягчения и адаптации к изменению климата путем повторного заболачивания торфяников.

В книге представлены данные и результаты проекта «Климат и биоразнообразие» (новости про-

екта см. на стр.2), а также связанное с ними современное применение основных принципов интеграции науки и политики, экологии и экономики. Данная книга, как и сам проект, охватывает огромный спектр узкоспециальных вопросов, таких как: сокращение эмиссий путем осуществления мер по повторному заболачиванию, методология их учета, устойчивое использование биомассы и водно-болотных угодий, а также последствия повторного заболачивания для биоразнообразия.

Книга является справочником лучших примеров из практики (в рамках проекта), доступным для широкой аудитории: для сторон, участвующих в заболачивании (инженеры, ученые, собственники земли), для отдельных лиц и компаний, заинтересованных в компенсации выбросов за счет проектов по восстановлению и управлению торфяниками, для учащихся университетов и институтов.

Ознакомиться с книгой можно в офисе АПБ в Минске.

Канферэнцыя ў Брэсце

19 кастрычніка адбылася чарговая канферэнцыя Заходне-Палескага рэгіянальнага і Брэсцкага абласнога аддзяленняў АПБ. Асаблівасць канферэнцыі для абодвух аддзяленняў была ў тым, што падчас яе адбываліся выбары старшыні і намесніка старшыні Савету Заходне-Палескага рэгіянальнага аддзялення і амаль цалкам пераабіраўся Савет Брэсцкага абласнога аддзялення.

Для Заходне-Палескага аддзялення, якое існуе з 2004 года, гэта ўжо чацвёртыя выбары старшыні. Раней на гэтай пасадзе былі Андрэй Абрамчук (2004-2007), Уладзімір Шуцееў (2007-2008) і Дзяніс Кіцель (2008-2011). Падчас канферэнцыі наступным старшынёй аддзялення быў абраны Аляксандр Страчук, які працуе ў Кобрынскім экалагічным цэнтры дзяцей і моладзі. Намеснікам старшыні ЗПРА абраны Дзяніс Табуноў.

Для БАА, якое зарэгістравана ў 2008 г., гэта былі першыя перавыбары Савету, таму канферэнцыя была своеасаблівым падвядзеннем вынікаў трохгадовай працы аддзялення.

За няпоўныя 3 гады аддзяленне здзейсніла альбо яшчэ рэалізуе 3 уласныя праекты: праект па ахове лясных экасістэм заказніка "Гусак", праект па экалагічнай адукацыі і экатурызму ў біясферным рэзерваце "Прыбужскае Палессе", праект па ахове сонь – і ўдзельнічала ў двух партнёрскага праектаў: па ахове белага бусла ў Польшчы, Беларусі, Украіне і барацьбе супраць браканьерства ў Польшчы і на Украіне. За два апошнія гады былі надрукаваны 3 буклеты, прысвечаныя ахове розных відаў экасістэм і экалагічнай адукацыі, а таксама некалькі плакатаў. Дзякуючы аднаму з праектаў упершыню ў нашай краіне былі ўсталяваны платформы для белых буслоў на электрычных

Удзельнікі устаноўчай канферэнцыі Брэсцкага абласнога аддзялення. Фота з архіва БАА

слупах. Упершыню выкарыстаны спецыяльныя налёткі на празрыстых экранах з мэтай прадукінення гібелі птушак. Таксама ў выніку нашай дзейнасці былі перададзены пад ахову месцы гнездавання рэдкіх птушак на рыбгасах.

Гэта толькі некаторыя вынікі дзейнасці аддзялення, але, напэўна, нават па іх можна сцвярджаць, што аддзяленне сталася!

Па выніках выбараў старшынёй Брэсцкага абласнога аддзялення быў абраны Андрэй Абрамчук. Амаль цалкам змяніўся Савет аддзялення. Намеснікам старшыні абраны Дзяніс Табуноў, сябрамі Савету: Шкабара Раман, Сяргей Сідарук. Святаслаў Валасюк застаўся сябрам Савету яшчэ на 2 гады.

Спадзяюся, што новы склад Савету дазволіць больш эфектыўна і вынікова працаваць разам, для птушак і людзей!

Андрэй Абрамчук, старшыня Брэсцкага абласнога аддзялення АПБ

НЕ ПРАПУСЦІЦЕ Зімовыя ўлікі птушак – 2012

Зімовыя ўлікі птушак у Беларусі праводзяцца штогод ужо больш за 10 гадоў. Прыняць удзел ва ўліках могуць усе ахвотнікі. Мерапрыемства праходзіць з 1 па 31 студзеня і ўключае:

- улікі птушак, якія зімуюць у лясах, населеных пунктах, на адкрытых прасторах;

Для ўдзелу ва ўліках выкарыстоўвайце спецыяльную анкету, раздрукаваную на асобным аркушы. Падчас уліку адзначаюцца віды птушак і іх колькасць. Асобна пазначаюцца птушкі, якіх не атрымалася вызначыць. Калі ўлікаў некалькі – пажадана праводзіць іх на розных маршрутах, каб пазбегнуць паўтораў.

Традыцыйна аднымі з найбольш актыўных удзельнікаў улікаў становяцца педагогі і школьнікі. Улікі праводзяцца падчас экскурсій на прыроду, пры арганізацыі наглядальных пляцовак ці экалагічнай лыжні. Гэта могуць быць як арганізаваныя для ўсяго класа, так і самастойныя экскурсіі на прыроду. Зімовыя ўлікі птушак спрыяюць фарміраванню экалагічнай кампетэнтнасці падрастаючага пакалення, культуры паводзін на прыродзе, фарміраванню ад-

казнага стаўлення да прыроды, яе захаванню і паляпшэнню.

- улікі вадаплаўных і каляводных птушак;

Для рэгістрацыі птушак выкарыстоўвайце спецыяльную анкету, раздрукаваную на асобным аркушы. Там жа вы знойдзеце інструкцыю па правядзенні ўлікаў.

- акцыя «Птушкі на кармушцы» (14–15 студзеня)

Мэтай акцыі з'яўляецца прыцягненне ўвагі да зімуючых пеўчых і іншых птушак, а таксама да ўлікаў птушак на кармушцы. Сезон падкорму птушак пачынаецца позняй восенню яшчэ з выпадзеннем снегу. Да моманту правядзення акцыі на кармушках назіраецца ўжо сталы склад птушак. Гэта стварае аптымальныя ўмовы для назіранняў і ўлікаў птушак, якія часта можна праводзіць не выходзячы з хаты ці школы.

Штогод сярод кіраўнікоў арганізаваных груп (2 і больш чалавек) АПБ разыгрывае палявыя біноклі, вызначальнікі птушак, а педагогі атрымліваюць друкаваныя матэрыялы па вызначэнні птушак у палявых умовах

Мінула зімой у Мінску назіралі верабінага сына. Фота А. Несцерава

і іншыя матэрыялы, прысвечаныя прыродзе роднага краю.

Вынікі ўсіх улікаў можна таксама паведаміць па тэлефонах (017) 263-06-13, (029) 223-06-13 МТС, (029-) 11-68-87 velcom, па электроннай пошце info@ptushki.org. Падзяліцца не толькі вынікамі, але і ўражаннямі ад сустрэч з

птушкамі, што зімуюць, можна на сайце www.birdwatch.by.

Звярніце ўвагу! З гэтага года з'явілася магчымасць запаўняць анкету он-лайн на сайце www.ptushki.org. Алена Паршута, старшыня Мядзельскага раённага аддзялення АПБ
Руслан Шайкін, спецыяліст па экалагічнай адукацыі

Запрашаем на “Заалагічныя чацвяргі”

Чорны бусел. Фота Г. Гулінскага

Дарагія сябры! Працягваецца сезон “Заалагічных чацвяргоў” – сустрэч аматараў птушак, прыроды і вандраванняў. У новым годзе сустрэчы будуць не менш цікавымі і займальнымі. Усіх удзельнікаў чакаюць не толькі ўнікальныя аповяды спецыялістаў з малюўнічымі прэзентацыямі і відэастужкамі, але і невялікія сувеніры на памяць.

“Заалагічныя чацвяргі” будуць праводзіцца ў Рэспубліканскім экалагічным цэнтры дзяцей і юнацтва (вул. Макаёнка 8, г. Мінск). Пачатак усіх сустрэч – 17:30.

Запрашаем усіх ахвотнікаў. Уваход вольны.

Праграма:

12 студзеня 2012 г.

“У пошуках чорнага бусла”

Марына Дзмітранок. Навуковы супрацоўнік лабараторыі арніталогіі

НПЦ НАН Беларусі па біярэсурсах, кандыдат біялагічных навук.

9 лютага 2012 г.

“Незабыўная Новая Зеландыя”

Анэт Ціле. Спецыяліст-балотазнаўца ГА «Ахова птушак Бацькаўшчыны».

1 сакавіка 2012 г.

“Навуковыя даследаванні беларусаў у Антарктыдзе”

Юры Пігняк. Гідрабіёлаг, вядучы навуковы супрацоўнік НПЦ НАН Беларусі па біярэсурсах, кандыдат біялагічных навук.

12 красавіка 2012 г.

Творчы вечар Ігара Бышнева. Прэзентацыя фільма “Радыеактыўныя ваўкі Чарнобыля”.

Ігар Бышнеў. Рэжысёр, сцэнарыст, аператар, аўтар больш 40 фільмаў і сацыяльных відэаролікаў пра прыроду, кандыдат біялагічных навук.

Еўрапейскія восеньскія дні назіранняў за птушкамі – 2011 адбыліся!

У назіраннях за птушкамі 1-га і 2-га кастрычніка прынялі ўдзел 5086 беларусаў. Усяго адзначана 95 відаў птушак. Амаль 26 тысяч птушак патрапілі ў поле зроку ўдзельнікаў назіранняў за птушкамі. Найчасцей адзначаліся наступныя птушкі: грак (4880 назіранняў), шэры журавель (4802 назіранні) і каўка (3673 назіранні). Восеньскія дні назіранняў за птушкамі традыцыйна праводзіліся АПБ пры падтрымцы Міністэрства адукацыі і Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь. У Мінску ўлікі птушак прайшлі пры падтрымцы Рэспубліканскага экалагічнага цэнтры дзяцей і юнацтва, Мінскага гарадскога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, Мінскага запарка, Цэнтральнага батанічнага саду.

Значную цікавасць у тройцы птушак Беларусі, якіх назіралі найбольш, прадставіў шэры журавель. Гэта птушка, якая мігруе праз нашу краіну і якой для прыпынкаў патрэбныя балотныя экасістэмы. Гэта яшчэ раз падкрэслівае каштоўнасць беларускіх балот для птушак, якія мігруюць. Еўрапейскія каардынатары BirdWach-2011 у якасці аднаго з асноўных арніталогічных момантаў адзначылі прафесійны ўлік жураўлёў у Беларусі, арганізаваны АПБ у рэспубліканскім заказніку “Ельня”, адным з найбуйнейшых верхавых балот не толькі Беларусі, але і Еўропы. Каля 4000 жураўлёў і 850 белалобых гусакоў адзначылі ўлікоўцы з пяці вышак.

Вялікае птушынае свята было арганізавана ў горадзе Баранавічы. Дзеці і дарослыя назіралі за птушкамі, удзельнічалі ў віктарыях, гульнях і змаглі паглядзець вогненнае шоу. Свята прыцягнула ўвагу да птушак і іх праблем. На

Удзельнікі птушынага свята ў Баранавічах. Фота Л. Гутырчык

пляцоўку прыйшлі таксама і маладыя. А на асфальце засталіся шчырыя напаміны дзяцей: “Мы супраць палявання на птушак!”.

Актыўна прайшлі назіранні за птушкамі ў Слуцкам раёне. 703 чалавекі прынялі ўдзел у Еўрапейскіх днях назіранняў за птушкамі. Сярод шматлікіх пералётных птушак атрымалася адзначыць нават некалькі чорных каршуноў.

Міграцыя птушак – гэта дзіўная з'ява ў жыцці прыроды. Але гэтая з'ява ў наш непросты час магла б застацца незаўважанай, калі б не тысячы людзей, якія звярнулі ўвагу на птушак: можа, проста цешыліся, а можа, і прызадумаліся. І свята было б немагчымым, калі б не дзясяткі актывістаў АПБ і проста аматараў птушак, якія ўклалі душу ў гэты свята і паказалі яго ўсім ахвотнікам ва ўсіх кутках краіны.

Поўны спіс адзначаных відаў глядзіце на сайце www.ptushki.org.

Руслан Шайкін,

спецыяліст па экалагічнай адукацыі

АПБ з'яўляецца нацыянальным партнёрам BirdLife International, глабальнай асацыяцыі прыродаахоўных арганізацый

(с) АПБ, 2011 Інфармацыйны бюлетэнь
ГА “Ахова птушак Бацькаўшчыны”,
Галоўны рэдактар: Фянчук Віктар
Аляксандравіч
Рэдакцыйная рада:
Левы Сямён Васільевіч
Лукшыц Вольга Уладзіміраўна
Ціхно Кацярына Валер'еўна
Шайкін Руслан Валянтэнавіч
Вёрстка: Гупянец Зміцер

№ 4, 2011 год
Рэгістрацыйны №726
ад 12.10.2009 г.
Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь
Наш адрас:
ГА “Ахова птушак Бацькаўшчыны”,
вул. Макаёнка, 8-313, 220114,
Мінск Беларусь
Тэл. (017) 263 01 30,
Факс (017) 263 06 13
(029) 223 06 13 МТС

(029) 101 68 87 velcom
E-mail: info@ptushki.org
www.ptushki.org
Для карэспандэнцыі
а/с 306, Мінск, 220050, Беларусь

Дзейнасць ГА “Ахова птушак Бацькаўшчыны” падтрымліваецца Каралеўскім Таварыствам Абароны Птушак (RSPB), партнёрам BirdLife International у Вялікабрытаніі.

Надрукавана ў друкарні
УП “Данарыт”.
Ліцэнзія ЛП № 02330/0494183 ад
03.04.2009.
Наклад 1700 паас.
Перадрук дазваляецца пры ўмове
спасылкі на “Інфармацыйны
бюлетэнь”
Замова № 3131